

24.04.2023

Asia/3

§ 247

V 10.5.2023 Valtuutettu Minna Lindgrenin aloite apuvälineiden palauttamisen sujuvoittamisesta

HEL 2022-011783 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 05.10.2022 Lindgren Minna Apuvälineiden palautusta on sujuvoitettava
- 2 Lausunto, Vanhusneuvosto, 19.1.2023
- 3 Lausunto, Helsingin vammaisneuvosto 30.1.2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Minna Lindgren ja 25 muuta valtuutettua esittivät aloitteensa, että apuvälineiden palautusta sujuvoitetaan siten, että apuvälineet voisi palauttaa terveysasemille. Lisäksi ehdotettiin, että sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta selvittää muita keinoja sujuvoittaa ja helpottaa apuvälineiden palauttamista.

Apuvälineiden palautuksen sujumiseksi tehdään sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla aktiivisesti töitä. Apuvälineiden lainaustarve on kasvussa väestön ikääntyessä. Tämän vuoksi palvelusta lainataan enemmän apuvälineitä kuin sinne palautuu. Terveysasemilla tai terveys- ja hyvinvointikeskuksissa ei ole tilaa säilyttää toimitusta odottavia apuvälineitä eikä henkilöstöresursseja vastaanottamaan palautuksia. Apuvälineiden palautusta helpotetaan tällä hetkellä liikkuvalla apuvälineyksii-

24.04.2023

Asia/3

köllä, johon kuntalainen voi palauttaa apuvälineitä ja teettää pieniä korjaus- tai huoltotöitä.

Palautusautomaatit ovat suunnitteilla ja niille etsitään paraikaa asianmukaisia tiloja. Helsingin kaupungin apuvälinepalvelut kuljettaa isot ja haastavasti kuljetettavat apuvälineet asiakkaille kotiin sekä käyttötarpeen lakattua pois asiakkaan kotoa. Kuljetuspalvelun laajentamisen mahdollisuuksia selvitetään, jotta apuvälineiden palautus sujuisi hyvin myös silloin kun asiakas tai omainen ei kykene itse niitä palauttamaan.

Asiasta on saatu sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunto sekä vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston lausunnot. Vammaisneuvosto ja vanhusneuvosto korostavat lausunnoissaan apuvälineiden palauttamisen sujuvoittamisen tärkeyttä. Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta vastaa lausunnossaan aloitteessa sekä muissa lausunnoissa esitettyihin huomioihin. Esitetty vastaus aloitteeseen on sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 ja 4 momentin mukaan kaupunginhallitus vastaa aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua, ja esittää sen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 05.10.2022 Lindgren Minna Apuvälineiden palautusta on sujuvoitettava
- 2 Lausunto, Vanhusneuvosto, 19.1.2023
- 3 Lausunto, Helsingin vammaisneuvosto 30.1.2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 17.04.2023 § 226

HEL 2022-011783 T 00 00 03

Päätös

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

24.04.2023

Asia/3

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

17.04.2023 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Johanna Nuortevan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 28.03.2023 § 55

HEL 2022-011783 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveys- ja pelastuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Minna Lindgrenin ja 25 muun valtuutetun apuvälineiden palautuksen sujuvuutta koskevasta valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

”Aloitteessa esitetään, että apuvälineiden palautusta sujuvoitetaan siten, että apuvälineet voisi palauttaa terveysasemille. Lisäksi ehdotetaan, että sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta selvittää muita keinoja sujuvoittaa ja helpottaa apuvälineiden palauttamista.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta lautakunta toteaa, että apuvälineiden palautuksen sujumiseksi tehdään aktiivisesti töitä. Terveysasemilla tai terveys- ja hyvinvointikeskuksissa ei ole tilaa säilyttää toimivasta odottavia apuvälineitä eikä henkilöstöresursseja vastaanottamaan palautuksia.

Apuvälineiden palautusta helpotetaan tällä hetkellä liikkuvalla apuvälineyksiköllä, johon kuntalainen voi palauttaa apuvälineitä ja teettää pieniä korjaus- tai huoltotöitä. Palautusautomaatit ovat suunnitteilla ja niille etsitään paraikaa asianmukaisia tiloja. Helsingin kaupungin apuvälinepalvelut kuljettaa isot ja haastavasti kuljetettavat apuvälineet asiakkaille kotiin sekä käyttötarpeen lakattua pois asiakkaan kotoa. Kuljetuspalvelun laajentamisen mahdollisuuksia selvitetään.

Keskitetty apuvälinepalvelu

Helsingin kaupungin apuvälinepalvelut siirtyivät Laakson sairaalakam-
puksen alueelta Ruosilantielle Konalaan maaliskuussa 2021. Muutto
Laaksosta oli välttämätön alueelle rakennettavan Laakson yhteissairaa-
lan rakennustyömaan vuoksi. Apuvälinepalveluille etsittiin tiloja sekä
keskustan alueelta että teollisuusalueilta Helsingistä. Erityistarpeita
vastaavia tiloja löytyi pääosin teollisuusalueilta, joista Konala valikoitui
monesta näkökulmasta parhaaksi vaihtoehdoksi.

Konalassa tilat ovat riittävän suuret, jotta palvelu pystyy vastaamaan
helsinkiläisten apuvälinetarpeen kasvuun. Tilat ovat esteettömät ja ym-
päröivä maasto on tasaista, mikä mahdollistaa kaikkien asiakkaiden
asioinnin palvelussa sekä helpottaa jalkaisin ja julkisilla kulkuvälineillä
liikkuvien asiointia. Apuvälinepalveluihin pääsee kahdella eri bussilinjal-
la (37 ja 300) Helsingin keskustasta. Suuri osa asiakkaista asioi apuvä-
linepalveluissa kuitenkin autolla ja pysäköintitilaa on runsaasti heti apu-
välinepalveluiden oven edessä ja rakennuksen välittömässä yhteydes-
sä.

Aikaisemmin apuvälinepalveluilla on ollut useita saman aikaisesti toimi-
via toimipisteitä Helsingissä. Tästä tuotantotavasta luovuttiin, sillä
usean eri toimipisteen toimivuus oli logistisesti hyvin hankalaa eikä en-
nen kaikkea palvellut asiakkaiden tarpeita riittävän laadukkaasti. Pie-
nissä toimipisteissä ei pystytty esimerkiksi säilyttämään riittävän laajaa
apuvälinevarastoa, koska asiakkaiden tarpeet ovat hyvin moninaisia ja
yksilöllisiä. Apuvälineiden lainaustarve on kasvussa väestön ikääntyessä.
Tämän vuoksi palvelusta lainataan enemmän apuvälineitä kuin sin-
ne palautuu.

Apuvälineiden lainaus- ja palautusprosessi

Apuvälinepalveluprosessi koostuu useasta osa-alueesta, joiden sau-
maton yhteen toimivuus on ainoa keino taata laadukas palvelu kunta-
laisille. Apuvälineen sovitus ja valinta sekä käytön opastus vaatii am-
mattilaiselta erityisosaamista niin asiakkaan toimintakyvyn kuin toimin-
taympäristön arvioinnista, apuvälineistä ja niiden ominaisuuksista sekä
lainsäädännöstä ja luovutusperusteista. Apuvälineiden tilaaminen, va-
rastointi, huolto ja puhdistus vaatii niin ikään osaavaa henkilöstöä ja riit-
tävän suuria tiloja.

Terveysasemilla tai terveys- ja hyvinvointikeskuksissa ei ole tilaa säilyt-
tää likaisia, toimitusta odottavia apuvälineitä. Tämän lisäksi tarvittaisiin
henkilöstöresursseja vastaanottamaan palautukset, jotta asiakas voi
saada palautustositteen. Palautusautomaattien avulla palautus onnis-
tuisi ilman ylimääräistä henkilökuntaa. Kahdelle palautusautomaatille
etsitään pikaisesti sopivia tiloja itäisen ja pohjoisen Helsingin alueelta.

24.04.2023

Asia/3

Apuvälineen lainaamisen yhteydessä asiakas allekirjoittaa ja saa mukaansa lainaustositteen, jossa on ohjeet apuvälineen palauttamiseksi käyttötarpeen loputtua. Näin ollen jokaisella lainaajalla on tieto siitä, milloin ja minne apuvälineen voi palauttaa. Uutena toimintona kevään 2023 aikana saadaan käyttöön tekstiviestimuistutus laina-ajan päättymisestä.

Konalaan muuton jälkeen apuvälinepalvelut on saanut palautetta sijainnin hankaluudesta. Sijainti vaikuttaa apuvälineiden palautukseen jonkin verran, mutta lainojen ja palautusten määrä ei koskaan vastaa toisiaan suurimmaksi osaksi siitä syystä, että asiakkaiden apuvälinetarve on jo vuosien ajan ollut kasvusuuntainen.

Apuvälinepalvelut kuljettaa isot ja vaikeasti liikuteltavat apuvälineet asiakkaille kotiin lainauksen yhteydessä ja käyttötarpeen lakattua pois asiakkaan kotoa. Kuljetuspalvelun laajentamisen mahdollisuuksia selvitetään, jotta apuvälineiden palautus sujuisi hyvin myös silloin kun asiakas tai omainen ei kykene itse niitä palauttamaan.

Kuntalaisten palautteeseen apuvälinepalveluiden sijainnista vastataan tällä hetkellä liikkuvalla apuvälineyksiköllä, johon kuntalainen voi palauttaa apuvälineitä ja teettää pieniä korjaus- tai huoltotöitä. Liikkuva yksikkö palvelee kerran viikossa tiistaisin Kontulan ja Kustaankartanon seniorikeskuksissa. Liikkuva apuvälineyksikkö on osoittautunut hyväksi toimintamalliksi ja sitä pyritään laajentamaan vuoden 2023 aikana.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että sekä apuvälinepalveluiden asiakkaiden että toimialan kustannusvaikuttavan toiminnan näkökulmasta on tärkeää, että apuvälineiden palautus on sujuvaa. Helsingin kaupunkistrategian mukaisesti vastuullisesti hoidettu talous on kestävä kasvun perusta ja apuvälineiden huolto ja kierrätys on osa ympäristövastuuta. Toimialalla tehdään aktiivisesti töitä palvelun sujuvoittamiseksi, palautusautomaatit ovat tulossa ja palautusta on jo helpotettu liikkuvalla yksiköllä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Helsingiläisten apuvälinetarve on lisääntynyt tasaisesti. On kaikkien edun mukaista, että sekä apuvälineiden lainaus että palautus on sujuvaa. Käyttäjälleen oikea ja hyvin huollettu apuväline vahvistaa henkilön toimintakykyä ja lisää hyvinvointia sekä ehkäisee tapaturmia."

Käsittely

28.03.2023 Ehdotuksen mukaan

24.04.2023

Asia/3

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta ei katsonut tarpeelliseksi kuul-
la asiassa kutsuttua asiantuntijaa, eikä tämä siitä syystä osallistunut
kokoukseen.

14.03.2023 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Elina Borchers, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 25347
elina.borchers(a)hel.fi

Eva Englund, johtava kuntoutussuunnittelija, puhelin: 310 50970
eva.englund(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566